"הם" ולא ולדותיהם הוא דאתא ובית הלל תרתי שמעית מינה: הם ולא שינויהם הם ולא ולדותיהם א) ובית הלל הכתיב גם גם לבית הלל קשיא: עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר שינוי קונה ומ"ס אין שינוי קונה אבל לענין שלומי כ"ע כדמעיקרא משלם דקתני המשלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בעין שנגנב: לימא תיהוי תיובתא דרב דאמר רב קרן כעין שגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין אמר רבא: טלאים כדמעיקרא דמים כשל עכשיו: אמר רבה שינוי קונה כתיבא ותנינא כתיבא והשיב את הגזלה אשר גזל מה ת"ל אשר גזל אם כעין שגזל יחזיר ואם לאו דמים בעלמא בעי שלומי תנינא הגוזל עצים ועשאן כלים, צמר ועשאן בגדים משלם כשעת הגזילה - א"נ לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור אלמא שינוי קונה, יאוש אמר רבה דינקני מיהו לא ידעינן אי דאורייתא אי דרבנן: אי דאורייתא מידי דהוה אמוצא אבידה, מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דתיתי לידיה קני ליה האי נמי כיון דמייאש מרה קני ליה אלמא קני או דלמא לא דמיא לאבידה: אבידה הוא דכי אתאי לידיה בהתירא אתיא לידיה אבל האי כיון דבאיסורא אתאי לידיה מדרבנן הוא דאמור רבנן ניקני מפני תקנת השבים רב יוסף אמר יאוש אינו קונה ואפילו מדרבנן איתיביה רב יוסף לרבה גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר

רש"י

עד כאן לא פליגי · ר' אלעזר ור' חנינא: **אבל לענין שלומי** · כגון כפל לר' אלעזר וד' וה' לר' חנינא, א"נ ביוקרא וזולא בלא שינוי דכולי עלמא כדמעיקרא משלם דקתני כעין שגנב: **לימא תיובתא דרב** · דאמר לעיל כשעת העמדה בדין כשהוזלה וכ"ש כשהוקרה דהתם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרבה ס"ל דאמר תברא או שתייה משלם ד': **טלאים כדמעיקרא** · כלומר בא לשלם טלאים כדמעיקרא סגי דטלה גנב וטלה משלם: **שינוי קונה** · היכא דשני להו בידים פשיטא ליה דמדאורייתא ודאי קנה וכי מהדר לא בעי לאהדרינהו בעינייהו אלא דמים משלם כגון צמר ועשאו בגדים דהא כתיבא בהדיא ותנינא כו' אבל יאוש מספקא ליה הא דאמור רבנן קני אי דאורייתא אי דרבנן: **לא הספיק ליתנו לו** · לראשית הגז לכהן: **עד שצבעו פטור** · מראשית הגז דקנייה בשינוי ואפילו דמים לא משלם דאין כהן יכול להזמינו בדין דיכול לומר: לאחר אתננו, אבל קודם שצבעו מי שחטפו זכה בו: **יאוש** · שנתייאשו הבעלים אמור רבנן דקני ודיו אם משלם דמיו: **מוצא אבידה** "**לאו כיון דמייאש ליה מרה** · מקמי דתיתי לידיה קני לה-אם נתייאשו בעלים קודם, שמצאה זה קנה דתניא באלו מציאות (ב"מ דף כב:) מנין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת ת"ל אשר תאבד ממנו שאבודה ממנו ומצויה לשאר בני אדם יצתה זו שאלמא קני והכא בגזילה דאתי לידיה מקמי יאוש והדר אייאוש סגי ליה בדמים: **משום תקנת השבים** · שלא יהא צריך לחזר ולטרוח אחר הגזילה עצמה: **אינו קונה** · והיא עצמה ישלם:

תוספות

הם ולא ולדותיהם · משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דבפ' כל הצלמים (ע"ז דף מז: ושם ד"ה הכא) משמע איפכא גבי יש שינוי לנעבד או לא דבעי למימר דמשתחוה לחטין קמחן מותר למנחות ואע"ג דאמרינן בעיברו ולבסוף נרבעו דברי הכל אסורים דהתם מעיקרא בהמה והשתא בהמה (א)ובבא לאחדה בחדא הכא מעיקרא חטין והשתא קמח ואין לומר דהא דשרינן ולד אתנן היינו בטתן לה ואח"כ עיברה דהא משמע בפ' כל האסורין (תמורה דף ל: ושם ד"ה דניחא) דדומיא דולד (ב) הנרבעת שרינן ולד אתנן וי"ל דהתם ודאי יש להתיר יותר חטין שכשתנה שנעשה סולת מולד נרבעת דהיא וולדה נרבעו (ג)וכבא בעלמא דאחידה באפה אבל גבי אתנן עיקר דעתה משום קמח וגבי בהמה עיקר דעתה אפרה ולא אולד:

טלאים כדמעיקרא · נראה לר"י דה"פ דלענין טלה ונעשה איל או כחושה ונתפטמה או איפכא לשלם כפל נמי וכן ד' וה' כדמעיקרא כמו קרן אבל דמים דהיינו יוקרא וזולא כשל עכשיו שמשין אותו טלה של שעת גניבה לפי גדלותו או קטנותו שהיה בשעת גניבה לפי יוקרא וזולא דהשתא וטעמא דטלאים משום דא"ל תורא גנבי ממך והוא הדין כחושה והשמינה דא"ל שמינה גנבי ממך אבל לגבי דמים אין שייך למימר יוקרא גנבי מינך ובלישנא דקרא נמי גוף לאן ובקר נזכרים בפסוק ודרשי' מינה (לקמן דף סז:) שאם גנב שור שוה מנה לא ישלם תחתיו ה' נגידים דכתיב תחתיו דמשמע תחת גוף השור ומשום דלשון גוף השור נזכר בפסוק משום הכי אמרינן טלאים כדמעיקרא ואע"פ שעל שעת טביחה בא ד' וה' מ"מ כמו כן שעת גניבה גרמה לו שאם אין גניבה אין טביחה ומכירה אבל דמים שכל עיקרם תלוים בשומת ב"ד וגם אין נזכרין בפסוק סברא הוא דמוקמינן בהו אחייה לקרן דוקא כעין שגנב ולא ד' וה' אלא כשעת העמדה בדין שב"ד שמין אותה בהוהה שעה ור"ת מפרש דאין חילוק בין טלאים ליוקרא וזולא וה"פ טלאים שדבר בהן הברייתא דהיינו טלה ונעשה איל שנשתנו למעליותא כדמעיקרא וה"ה ביוקרא וזולא דמעיקרא שוין זוזא ולבסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא דלהחמיר על ד' וה' לא אמר רב דמים פי' דמים דאיירי בהו רב כגון דמעיקרא שויא ארבעה ולבסוף שויא זוזא דנשתנו לגריעותא בההיא קאמר רב כשל עכשיו וה"ה בטלאים כגון שמינה והכחישה דהוי כשל עכשיו והא דאמר לעיל שמינה והכחישה כעין שגנב נ"ל דוקא בהכחישה בידים:

לא הספיק ליתנו עד שצבעו פטור · אפי' כשגזז שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשצבעו כדאשכחן בריש הגוזל קמא (לקמן דף צד· ושם) גבי פיאה דמלותה בקמה וכשכשתנית למ"ד שינוי קונה פטור וא"ת הא דמייתי התם גזז ראשון (ד) ולבעו פטור מאי איריא ראשון ראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' לבע מקלת והניח מקלת פטור אפי' מה שלא לבע שלא חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מצטרף אבל הכא שגזז כשיעור תחילה ונתחייב לכהן דוקא לבעו כולו פטור אבל הניח מקלת מה שהניח חייב אע"פ שאין בו שיעור שכבר נתחייב:

עד שלבעו · אין לפרש שלבע חלקו של כהן מה שהפרישו לו מן הגיזה דלא שייכא ביה הפרשה כמו גבי תרומה דהפרשה שייכא ביה [אבל] הפרשת ראשית הגז אין כלום מה שמפרישו לצד אחד וכאילו לא הפרישו:

מוצא אבידה לאו כיון דאייאש מרה מינה כו' · אור"י דנפקא לן דיאוש קונה באבידה מהא דאמר באלו מציאות (ב"מ דף כז· ושם)(ה)מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעים פי' ע"י שיש לה סימנין יש לה תובעים שאין הבעלים מתייאשין כיון שיש בהם סימן ולא כמו שפ"ה שם שיש לה תובעין שאינה של הפקר דשמלה דבר הנעשה בידי אדם הוא דהא ל"ל קרא להכי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי ישיב וקשה לר"ת למ"ד סימנין לאו דאורייתא א"כ בין בדבר שיש בו סימן בין בדבר שאין בו סימן אין מחזיר לבעלים מן התורה אלא ע"י עדים ואי מתייאש מדבר שאין בו סימן כך מתייאש מדבר שיש בו סימן דזה וזה אין מחזיר לבעלים אלא ע"י עדים וא"כ לא יחזיר אבידה לעולם ותירץ דאע"ג דסימן לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א בעדים מ"מ אין מתייאש מדבר שיש בו סימן שסובר לבני אדם ראיתם טלית שלי שאבדתי שהיה בו כך וכך סימנין אבל כשאין בה סימנין מתייאש שאין יודע מה לשאול ואין סבור למצוא עדים לעולם וא"ת א"כ מה דוחק לשנויי התם למ"ד סימנין לאו דאורייתא סימנין כדי נסבא הא איכא למימר דלא נקט סימן אלא לומר דע"י כך יש לה תובעין וי"ל דאי לאו דסימנין דאורייתא לא היה לו כלל להזכירם ולא הוה ליה למימר טפי אלא מה שמלה מיוחדת שיש לה תובעים וממילא ידעינן דמשום סימנים הוא:

הכא נמי כיון דמייאש כו' · אע"פ שאין יאוש מועיל באבידה בתר דאתי לידיה כדקאמר לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דאתי לידיה קני ליה וכדאמר באלו מציאות (ב"מ דף כא:) בהדיא מ"מ בעי למילף שפיר דיאוש קני בגזל בתר דאתי לידיה דבמציאה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא יצטרך להשיב ולהפטר לגמרי הואיל וכבר נתחייב בהשבה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יתחייב לשלם כי אם דמים כמו לגבי גזל:

כיון דבאיסורא אתי לידיה · מכאן משמע שיאוש (ו)אין כהפקר גמור דא"כ אפי' בתר דאתא לידיה באיסורא יוכל לקנות מן ההפקר והא דאמר בהשולח (גיטין דף לט:) *כתייאשתי מפלוני עבדי דלא בעי גט שחרור אי אמרי' המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור לא משום דכי מתייאש הרי הוא מפקירו דאי יאוש הוי הפקר א"כ אפי' אתא לידיה באיסורא כיון שמפקיר זכה בהן אלא התם היינו טעמא דכי היכי דבהפקר אין צריך גט שחרור לפי שאין רשות לרבו עליו ה"כ כשנתייאש אין לרבו רשות עליו:

אילימא

מסורת הש"ס

[לקמן סח: קיב:]

לקמן צג:

[לקמן צד:]

לקמן צו:

רש"ל

[ע"ש ופי' עוד לא ושבועות לא מיבעיא וכו']

עין משפט נר מצוה

כח א מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הלכה יד סמג לאוין שמז:

כט ב מיי' פ"א מהל' גניבה הלכה יב ופ"ב מהל' גזילה הלכה א סמג עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שנג סעיף א וסי' שם סעיף א וסעי' ה וסי' שסא סעיף ד וסי' שסב סעיף א:

ל ג מיי' פ"א מהל' גניבה הלכה יב ופ"ב מהל' גזילה הלכה א וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' שנג סעיף ב וסי' שסא סעיף א ועיין בטור ובב"י ריש סי' שנג:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הם כו' דהיינו יוקרא וזולא כו' כנ"ל: (ב) בא"ד דנרבעת כו' דאתנן כו' כנ"ל: (ג) שם ודאי בעלמא הוא דאחידה כו' כנ"ל: (ד) ד"ה לא כו' ראשון ולבעו כנ"ל: (ה) ד"ה מוצא כו' דאמר באלו מציאות כו' וכו"מ דבירושלמי נפקא לן יאוש מאשר תאבד ממנו: (ו) ד"ה כיון כו' אינו כהפקר גמור כנ"ל:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה עד שצבעו וכו' מי שחטפו זכה בו · עיין תוס' ב"מ דף ו ע"א ד"ה וכא הכא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' וב"ה הכתיב גם גם לב"ה קשיא · הא דלא קאמר דאתיא לאתנן אסרה תורה ואפי' בא על אמו כדלקמן דף ע ע"ב מסרזבנו"ם מהר"ם בר ברוך בקלרים ס"ס ה' דף ו ע"ג דלהא לא אצטריך דנפקא לן מגם הועבה הועבה מעריות עכ"ל ועיין לקמן דף ע ע"ב תוס' ד"ה אתנן וכו' ובב"מ דף נח ע"א תוס' ד"ה אתנן: